Kunta- ja alueosasto

6.10.2026

Korkein hallinto-oikeus
korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Korkeimman hallinto-oikeuden lausumapyyntö 10.9.2026 (Diaarinumero 1743/2026)

Valtiovarainministeriön lausuma Orimattilan kaupungin valituslupahakemuksesta ja valituksesta

Korkein hallinto-oikeus pyytää valtiovarainministeriöltä lausumaa Orimattilan kaupungin valituslupahakemuksesta sekä valituksesta, joka koskee Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 15.5.2026 tekemää päätöstä (1166/2026). Lausuma pyydetään toimittamaan viimeistään 8.10.2026.

1 Orimattilan kaupungin vaatimukset

Orimattilan kaupunki pyytää, että korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan, kumoaa Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksen 1166/2026 ja määrää valtiovarainministeriön poistamaan Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätökseen merkityn pakollisen varauksen aiheuttaman alijäämän sote-siirtolaskelmista ja valtiovarainministeriön valtionosuuslaskelmista Orimattilan kaupungin valtionosuutta vähentävänä tekijänä.

2 Valituslupahakemus

Orimattilan kaupungin mukaan valituslupa tulee myöntää, koska kyseessä on lain soveltamisen kannalta merkittävä ennakkopäätöskysymys, joka koskee sitä, voiko kunnan peruspalvelujen valtionosuutta alentaa toisen oikeushenkilön tilinpäätökseen tehdyn virheellisen kirjauksen perusteella. Hallinto-oikeus on katsonut, että sen arvioitavaksi ei tule tämän asian yhteydessä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen menettelyn puolueettomuus ja oikeellisuus koskien ratkaisua pakollisen varauksen tekemisestä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätökseen.

Toiseksi Orimattilan kaupunki katsoo, että valituslupa tulee myöntää, sillä hallinto-oikeuden ratkaisu perustuu virheelliseen lain soveltamiseen. Valtionosuuteen vaikuttavissa siirtolaskelmissa kuntayhtymän alijäämän osalta Orimattilan kaupungin tilinpäätöstietoihin tehty oikaisu perustuu valtionosuudesta annetun asetuksen 7 §:ään, jonka tarkoituksena on varmistaa kuntien välinen oikeudenmukainen kohtelu ja estää kuntien kirjauskäytännöistä johtuvien kuntakohtaisten erojen vaiku-

tus laskelmiin. Hallinto-oikeus on pitänyt riittävänä perusteena kunnan ilmoittamista tilinpäätöstiedoista poikkeamiselle kunnan tai kuntayhtymän tilinpäätökseen kirjattua pakollista varausta ja lausunut, että tähän nähden asiassa ei ole merkitystä sillä, että palkkaharmonisaatiokorvaus ei ole vielä tosiasiallisesti syntynyt eikä siitä ole ollut olemassa kuntia velvoittavaa sopimusta 31.12.2022 mennessä. Orimattilan kaupungin mukaan asiassa ei kuitenkaan ole kyse siitä, milloin saatava on syntynyt, vaan siitä, onko sitä ollenkaan syntynyt. Orimattilan kaupunki ja kuntayhtymän muut jäsenkunnat ovat kiistäneet tällaisten kustannusten muodostumisen lainkaan, eli varauksen perusteena olevan korvausvelan perusteen. Orimattilan kaupungin mukaan saatavan perusteen kiistäminen osoittaa jo itsessään, ettei kyse voi olla kuntien kirjauskäytäntöjen eroista.

Lisäksi Orimattilan kaupunki katsoo, että valitusluvan myöntämisen muuna painavana syynä on Orimattilan kaupungille aiheutunut kohtuuton taloudellinen haitta, josta hyvinvointialue on saanut vastaavasti perusteetonta taloudellista etua. Hyvinvointialue on laatinut kuntayhtymän viimeisen tilinpäätöksen, eikä kuntayhtymän jäsenkunnilla ole ollut mitään mahdollisuutta vaikuttaa sen tekemiin kirjauksiin.

3 Valtiovarainministeriön lausunto valituslupahakemukseen

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019, *hallintoprosessilaki*) 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;

2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai

3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Lain esitöiden (HE 29/2018 vp) mukaan valituslupa myönnettäisiin 111 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla, jos asiassa olisi tarve saada viranomaisten ja hallintotuomioistuinten ratkaisukäytäntöä ohjaava ja yhtenäistävä ylimmän oikeusasteen ratkaisu. Hallituksen esitykseen mukaan tarve ratkaisukäytäntöä ohjaavan ennakkopäätöksen saamiseen voi liittyä esimerkiksi oikeuskysymyksiin, joissa hallinto-oikeudet ovat antaneet erisuuntaisia ratkaisuja. Ennakkopäätöksen tarve on myös silloin, jos asiaan liittyy uuden lainsäädännön soveltamista koskevia tai muita sellaisia tulkinnanvaraisia oikeuskysymyksiä, joilla on merkitystä laajemminkin kuin kyseessä olevassa tapauksessa, eikä asiasta vielä ole korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytäntöä.

Valtiovarainministeriö toteaa, että hallinto-oikeuden päätös koskee sote-uudistukseen liittyvän siirtolaskelman tarkistamista kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (618/2021, *valtionosuuslaki*) 57 §:n ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1393/2022, *valtionosuusasetus*) 7 §:n nojalla. Siirtolaskelma ja sen tarkistaminen on tehty kertaluontei-

sesti, eivätkä sitä koskevat säännökset tulee enää uudestaan sovellettaviksi myöhemmin. Laskelman kertaluonteisuus huomioon ottaen asian ratkaisulla ei voida katsoa olevan merkitystä lain soveltamisen kannalta tulevaisuudessa.

Hämeenlinnan hallinto-oikeus on ratkaissut 15.5.2026 antamillaan päätöksillä kaikkien Päijät-Hämeen kuntien samaa oikeudellista kysymystä koskevat valitukset yhdenmukaisesti, eikä asiassa ole olemassa erisuuntaisia hallinto-oikeuden ratkaisuja. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan asialla ei siten ole lain soveltamisen tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi sellaista merkitystä, että korkeimman hallinto-oikeuden tulisi ratkaista asia ennakkopäätösperusteella.

Orimattilan kaupunki katsoo, että kuntayhtymän tilinpäätökseen sisällytetty palkkaharmonisaatiokustannusta koskeva varaus on virheellinen ja ettei asiassa ole kysymys kuntien kirjauskäytäntöjen eroista.

Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaanpanosta annetun lain (616/2021) 41 §:n mukaan lain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vuodelta 2022 allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. Hyvinvointialueen valtuuston on käsiteltävä 1 momentissa tarkoitetut tilinpäätökset ja päätettävä tilivelvollisille myönnettävästä vastuuvapaudesta 30 päivään kesäkuuta 2023 mennessä. Edellä 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätökseen ja konsernitilinpäätökseen vuodelta 2022 sovelletaan muutoin, mitä kuntalaissa säädetään.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on ollut edellä mainitun pykälän nojalla toimivalta hyväksyä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätös vuodelta 2022. Kuntayhtymän tilinpäätös on tarkastettu ja tilintarkastuskertomuksen mukaan tilinpäätös on laadittu tilinpäätöstä koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Päijät-Hämeen aluevaltuusto on kokouksessaan 5.6.2023 käsitellyt tilinpäätöksen ja myöntänyt vastuuvapauden tilivelvollisille. Aluevaltuuston päätökseen on liittynyt hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 140 §:n mukainen mahdollisuus aluevalituksen tekemiseen. Orimattilan kaupunki ei ole valittanut päätöksestä, kuten eivät muutkaan kuntayhtymän jäsenkunnat. Aluevaltuuston päätös tilinpäätöksen hyväksymisestä on saavuttanut lainvoiman. Näin ollen sillä seikalla, että jäsenkunnat kiistävät kirjauksen oikeellisuuden, ei ole annettava asiassa merkitystä.

Valtionosuusasetuksen 7 § antaa valtuuden ottaa siirtolaskelmassa huomioon kuntayhtymän tilinpäätökseen kirjattua pakollista varausta vastaavan alijäämän kunnan kustannuksena, vaikka kunta itse ei olisi sisällyttänyt kyseistä varausta omaan kirjanpitoonsa. Se, että kuntayhtymän jäsenkunnat ovat yhdenmukaisesti katsoneet omissa tilinpäätöksissään, ettei varausta ole tullut kirjata kunnan kuluksi, ei osoita, ettei kustannuksia olisi tullut oikaista kuntien välisen yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi. Kysymys on laajemmasta kuin Päijät-Hämeen kuntien välisestä yhdenvertaisesta kohtelusta. Palkkaharmonisaatioon liittyvä pakollinen varaus on otettu huomioon myös muiden vastaavassa asemassa olevien

kuntien osalta siitä riippumatta, onko varaus sisältynyt kunnan omaan tilinpäätökseen.

Edellä todettu huomioon ottaen hallinto-oikeuden päätöstä ei voida valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan pitää hallintoprosessilain 111 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla ilmeisen virheellisenä. Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa, että asiassa ei ole merkitystä sillä, että kuntayhtymän jäsenkunnat kiistävät palkkaharmonisaatioon liittyvän korvausvelan perusteen ja olemassaolon. Valituksenalainen päätös koskee ainoastaan kunnan peruspalvelujen valtionosuutta ja siihen vaikuttavaa siirtolaskelmaa, eikä päätöksellä ole ratkaistu eikä voida ratkaista korvausvelvollisuutta koskevaa asiaa.

Orimattilan kaupunki on vedonnut myös hallintoprosessilain 111 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun muuhun painavaan syyhyn todeten ratkaisun aiheuttaneen kunnalle kohtuutonta taloudellista haittaa ja vastaavasti hyvinvointialueen saaneen perusteetonta etua. Valtiovarainministeriö toteaa, että valtionosuusasetuksen 7 §:n 2 momentin soveltamisen edellytyksenä on ollut itsessään laskelmien merkittävä vääristyminen ilman oikaisua ja tarkoituksena on nimenomaisesti ollut oikaista vääristymää, joka muutoin olisi muodostunut hyvinvointialueille siirtyvään rahoitukseen. Siirtolaskelmassa on kysymys sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvän rahoituksen siirrosta kuntien ja hyvinvointialueiden välillä siten, että siirto on kustannusneutraali suhteessa valtioon. Siirtolaskelma vaikuttaa siten sekä kunnan valtionosuuteen että hyvinvointialueiden rahoitukseen, ja sen muuttaminen jälkikäteen johtaisi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 28 §:n mukaisesti myös hyvinvointialueiden rahoituksen muuttamiseen takautuvasti.

Ottaen huomioon, ettei hallinto-oikeuden päätöstä ole pidettävä ilmeisen virheellisenä, palkkaharmonisaationeuvottelut ovat olleet liikkeen luovutuksen tapahtuessa kesken ja hyvinvointialueelle on syntynyt kuntayhtymän tilinpäätöksen merkittyä varausta vastaava kulu, joka kohdistuu 1.1.2023 edeltävään aikaan, ei asiassa valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan ole painavaa syytä valitusluvan myöntämiselle.

4 Orimattilan kaupungin valitus

Orimattilan kaupungin valituksen mukaan kuntayhtymän viimeiseen tilinpäätökseen on kirjattu vastaisuudessa aiheutuvien palkkaharmonisaatiokulujen perusteella pakollinen varaus tilanteessa, jossa sen henkilöstöllä ei voida katsoa olleen harmonisoinnin laiminlyönnistä johtuvia korvaussaatavia. Kuntayhtymä on suorittanut palkkojen harmonisointia toiminta-aikanaan moitteettomasti jatkuvin aktiivisin toimenpitein siten, ettei sen käytettävissä oleva kohtuullinen harmonisointiaika ollut ylittynyt vuodenvaihteessa 2022/2023, jolloin liikkeenluovutus hyvinvointialueelle tapahtui.

Kaupunki katsoo, että varauksen tekemisessä ei ole noudatettu kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjetta, jonka mukaan varauksen

tekeminen olisi edellyttänyt sitä, että kuntayhtymän palkkaharmonisaatiosta vastaisuudessa johtuvien kustannusten toteutumista olisi voitu pitää varmana tai todennäköisenä. Kuntayhtymän jäsenkunnissa tilintarkastajat ohjasivat tekemään asiasta kirjauksen tilinpäätöksen liitetietoihin. Em. yleisohjeen mukaisesti meno esitetään vastuuna liitetiedoissa, jos sen toteutuminen on mahdollista, mutta ei todennäköistä.

Kuntayhtymän kirjanpitoon perusteetta ja vastoin kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston yleisohjetta tehtyä pakollista varausta ei voida pitää perusteena kunnan ilmoittamista tilinpäätöstiedoista poikkeamiselle valtionosuusasetuksen 7 §:ää soveltamalla. Jo yksin saatavan perusteen kiistäminen osoittaa, ettei saatavaa vastaavan velan kirjaamatta jättämisessä kuntayhtymän jäsenkuntien vuoden 2022 tilinpäätöksiin ole kyse kuntien kirjauskäytäntöjen eroista valtionosuusasetuksen 7 §:n soveltamisen tarkoituksen mukaisesti.

5 Valtiovarainministeriön lausunto valitukseen

Valtiovarainministeriö toteaa, ettei Orimattilan kaupunki ole esittänyt valituksessaan mitään sellaista, mikä antaisi aiheen arvioida asiaa toisin kuin hallinto-oikeus on asiaa 15.5.2026 antamassaan päätöksessä arvioinut. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan valitus tulee siten hylätä ja jättää asia hallinto-oikeuden päätöksen varaan siinä mainituin perustein.

Osastopäällikkö, ylijohtaja Jussi Virsunen

Lainsäädäntöneuvos Kirsi Hyttinen

VN/26572/2026-VM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Hyttinen Kirsi 91316407J	Virsunen Jussi 913636982
2026-10-07	2026-10-07

KHO Korkein hallinto-oikeus

Lähettäjä: noreply.vahva@gov.fi
Lähetetty: keskiviikko 7. lokakuuta 2026 13.21
Vastaanottaja: KHO Korkein hallinto-oikeus
Aihe: Viesti asianhallintajärjestelmästä - Från ärendebehandlingssystem – From case management system
Liitteet: VN_26572_2026-VM-2Valtiovarainministeriön lausuma Orimattilan kaupungin valituslupahakemuksesta ja valituksesta .PDF

Tämä viesti on lähetetty valtioneuvoston, tasavallan presidentin kanslian ja oikeuskanslerinviraston yhteisestä asianhallintajärjestelmästä.

Älä vastaa tähän viestiin.

Det här meddelandet har skickats från statsrådets, republikens presidents kanslis och justitiekanslersämbetets gemensamma ärendehanteringssystem.

Svara inte på meddelandet.

This message has been sent from the joint case management system of the Government, the Office of the President of the Republic and the Office of the Chancellor of Justice.

Please do not reply to this message.

Asianumero/Ärendenummer/Case number : **VN/26572/2026**

Hei, Ohessa valtiovarainministeriön lausuma koskien asiaa 1743/03.04.04.04.01/2026. Minnamaria Korhonen, VM